

Силабус курсу
Котельні та турбінні установки

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)
Галузь знань – 14 Електрична інженерія
Спеціальність – 144 Теплоенергетика
Освітньо-професійна програма - Теплоенергетика
Кількість кредитів - 6
Навчальна група - ТЕ01-20
Рік підготовки, чверть – 3, рік; 11, 12 чверті
Компонент освітньої програми: професійна підготовка (ПР 3.10)
Мова викладання: українська

Керівник курсу: доцент, к.т.н. Перерва В.Я.
Контактна інформація: valeriyapererva@gmail.com

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «**Котельні та турбінні установки**» є нормативною і входить до циклу дисциплін професійно підготовки (ПР 3.10).

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- загальну схему котельної установки промислового підприємства;
- принципову схему роботи парового і водогрійного котельного агрегату;
- складові частини теплового балансу котельного агрегату;
- види палива та основні заходи щодо його приготування перед подачею у топкову камеру;
- особливості роботи поверхонь нагріву котельного агрегату;
- типи і варіанти компоновки поверхонь нагріву котельних агрегатів промислових підприємств;
- типи турбін та їх характеристики;
- принципи та теоретичні основи роботи турбін;
- методи розрахунків нагнітачів та турбін;
- основи вибору та експлуатації турбін.

вміти:

- складати тепловий баланс котельного агрегату;
- проводити теплотехнічну оцінку ефективності роботи котельного агрегату у різних умовах експлуатації;
- виконувати розрахунки поверхонь нагріву котельного агрегату;
- читати креслення основних елементів котельного агрегату;
- аналізувати ефективність роботи турбін.

Набуті компетентності – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2), здатність працювати в команді (ЗК5), здатність продемонструвати практичні інженерні навички при проектуванні та експлуатації теплоенергетичного обладнання (ФК3), здатність продемонструвати знання і розуміння математичних принципів і методів, необхідних в теплоенергетичній галузі (ФК4), здатність виявляти, класифікувати і описати ефективність систем і компонентів на основі використання аналітичних методів і методів моделювання в теплоенергетичній галузі (ФК5).

Програмні результати навчання - уміти виконувати теплотехнічну оцінку ефективності роботи котельного агрегату у різних умовах експлуатації (ПРН 34).

Критерії успішності – отримання позитивної оцінки при складанні контрольних робіт у тестовій формі та захисті курсового проекту.

Засоби діагностики успішності навчання – комплект тестових завдань, комплект описів котельних агрегатів, що є вихідною інформацією для виконання курсового проекту по переведенню котельного агрегату на роботу на іншому виді палива.

Пререквізити навчальної дисципліни – дисципліна є завершальною при підготовці бакалаврів напряму «Енергетика». Їй передують вивчення дисциплін «Термодинаміка», «Гідрогазодинаміка», «Тепломасообмін», «Паливо і його спалювання».

Постреквізити навчальної дисципліни – набуті знання і вміння використовуються при вивченні дисципліни «Основи проектування в енергетиці».

План вивчення навчальної дисципліни

1. Розподіл навчальних годин

	Усього	Чверті	
		11	12
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	150	90	60
Аудиторні заняття, з них:	64	48	16
Лекції	32	16	16

Лабораторні роботи	16	16	0
Практичні заняття	16	0	16
Семінарські заняття	0	0	0
Самостійна робота, у тому числі при:	86	56	44
підготовці до аудиторних занять	30	22	8
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)		8	4
виконанні курсових проектів (робіт)	12	0	12
виконанні індивідуальних завдань	0	0	0
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	12	6	6
Заходи семестрового контролю		Модульна контрольна	курсний проект, (екзамен)

2. Структура дисципліни

Модуль	Тема лекції (заняття) та обсяг, годин	Шифр змістового модуля	Захід модульного контролю
1	Принципова схема, тепловий баланс і ККД котельного агрегату.		Контрольна робота
	Лекції		
	1. Місце котельної установки у загальному комплексі агрегатів ТЕС. Шляхи розвитку котельних агрегатів. Загальна теплова схема котельного агрегату. Рух основних енергоносіїв по котельному агрегату	2	
	2. Види циркуляції води та пароводяної суміші. Загальне рівняння теплового балансу котельного агрегату. Корисно використане тепло і тепловий ККД по прямому та зворотному балансу	2	
	3. Витратна частина теплового балансу. Приходна частина теплового балансу. Втрати теплоти з відхідними димовими газами. Втрати теплоти з хімічною неповнотою згоряння палива	2	

	<p>4. Втрати теплоти з механічною неповнотою згоряння палива. Втрати теплоти у навколишнє середовище і з фізичною теплотою шлаків 2</p> <p><u>Лабораторні роботи</u></p> <p>1. Принципові теплові схеми котельних агрегатів. Визначення ККД парового котла за експериментальними даними 4</p> <p>2. Теплотехнічні та аеродинамічні випробування водогрійного котла ТВГ-8 у котельні НМетАУ 4</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Енергетичне паливо. Матеріальний баланс котельної установки. Розрахунок теплового балансу парового котла 2</p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. . Принципова теплова схема ТЕС 9</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 6</p> <p>Підготовка до модульного контролю 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>		
2	<p>Підготовка палива. Пилоприготування та елементи пило системи.</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1 Підготовка твердого, рідкого і газоподібного палива до спалювання 2</p> <p>2. Системи пилоприготування 2</p> <p>3. Конструкції млинів для розмелу твердого палива 2</p> <p>4. Основні елементи пилосистеми 2</p> <p><u>Лабораторні роботи</u></p> <p>1. Розрахунок витрати енергії на власні потреби при роботі парового котла на ТЕС 4</p>		Контрольна робота

	<p>2. Балансові випробування парового котла у виробничих умовах ПДТЕС 4</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Розрахунок горіння суміші палива 2</p> <p>2. Побудова і аналіз I-t діаграми повітря і продуктів згорання 2</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Визначення оптимальної температури відхідних ди-мових газів 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 6</p> <p>Підготовка до модульного контролю 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>		
3	<p>Топки і топкові процеси. Особливості роботи окремих елементів котельного агрегату</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1. Спалювання палива у щільному, киплячому, зваженому шарі 2</p> <p>2. Топки із цеповим гратами 2</p> <p>3. Топки із сухим і рідким шлаковидаленням. Циклонні топки 2</p> <p>4. Випарні поверхні нагріву, барабан-сепаратор. Пароперегрівач. Низькотемпературні поверхні нагріву: економайзер, повітропідігрівач 2</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Визначення розмірів і тепловий розрахунок топкової камери і фестону 2</p> <p>2. Визначення розмірів і тепловий розрахунок пароперегрівача 2</p> <p>3. Визначення розмірів і тепловий розрахунок економайзера 2</p> <p>4. Визначення розмірів і тепловий розрахунок повітряпідігрівача 2</p>		Контрольна робота

	<p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Розрахунок горіння суміші палива та побудова I-t діаграми повітря і продуктів згоряння для вертикально-водотрубних котлів з природною циркуляцією, призначених для вироблення пари високого тиску 9</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 6</p> <p>Підготовка до модульного контролю 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>		
4	<p>Турбінні установки</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1. Сучасні технології спільного виробництва теплової та електричної енергії 2</p> <p>2. Газові турбіни та газотурбінні установки, змінний режим роботи, питання експлуатації паротурбінних та газотурбінних установок 2</p> <p>3. Теоретичні основи роботи турбінного ступеня 2</p> <p>4. Багатоступеневі парові турбіни 2</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Розрахунки параметрів суміщеного трикутника швидкостей турбінного ступеня 2</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Питання експлуатації паротурбінних та газотурбінних установок.[4, с.101-118] 9</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 6</p> <p>Підготовка та складання екзамену/модуля 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>		Контрольна робота
5	<p>Тепловий розрахунок котельного агрегату</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Виконання та захист курсового проекту</i></p>		Курсовий проект (робота)

1. Переведення котельного агрегату на інший вид палива	12		
	Усього:	12	

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням з керівником курсу.

Оцінювання

Контрольна чверть	Модулі	Вид контролю
11	1-5	Контрольна робота
12	6	Курсовий проект (захист)
Підсумкова	1-6	Екзамен

Рекомендована література

1. Котельні установки промислових підприємств: навчальний посібник / Д. В. Степанов, Є. С. Корженко, Л. А. Боднар. – Вінниця: ВНТУ, 2011. – 120 с.
2. Мисак Й.С., Гнатишин Я.М., Івасик Я.Ф. Паливні пристрої для спалювання низькосортних палив. —Л.:ну «ЛП», 2002. —136с.

3. Конспект лекцій з дисципліни «Котельні установки промислових підприємств» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 144 – Теплоенергетика очної та заочної форм навчання / Укл. Глущенко О.Л., –Кам'янське: ДДТУ, 2019 –103с.
4. Програма, методичні вказівки, контрольні завдання з курсу «Енергетичні та промислові котли» для студентів спеціальності 7.090505 «Котли та реактори» усіх форм навчання / Уклад.: Єфімов О. В., Тютюник Л. І., Каверцев В.Л.–Харків: НТУ «ХПІ», 2011. –28с.
5. Абдурашитов Ш.Р. Загальна енергетика: навчальний посібник, видання 2-е, перероблене і доповнене; - Уфа: УГАТУ, 2006. - 334 с.
6. Сидельковский Л.Н., Юренев В.Н. Котельные установки промышленных предприятий: Учебник для вузов. – М.: Энергоатомиздат, 1988. – 528 с.
7. Резников М.И. Парогенераторные установки электростанций. Учебник для техникумов. – М.: Энергия, 1974. – 360 с.
8. Маслов В.И. Эксплуатация котельных агрегатов на предприятиях черной металлургии. – М.: Металлургия, 1965. – 296 с.
9. Парогенераторы; под редакцией Ковалева А.П. – М.-Л.: Энергия, 1966. – 448 с.
10. Тепловой расчет котельных агрегатов (нормативный метод)./ Под редакцией Н.В. Кузнецова, В.В. Митера, И.Е. Дубровской, Э.С. Карасина.- М.: Энергия, 1973.- 269 с.
11. Аэродинамический расчет котельной установки (нормативный метод)./ Под редакцией В.А. Локшина, Д.Ф. Петерсона, А.Л. Шварца.- М.: Энергия, 1977.- 226 с.
12. Эстеркин Р.И. Котельные установки. Курсовое и дипломное проектирование. - Л.: Энергоатомиздат, 1989.- 280 с.
13. Тепловой расчет промышленных парогенераторов: Учебное пособие для вузов; под редакцией Частухина В.И. – К: Вища школа, 1980. – 184 с.
14. Нигматулин И.Н., Ценев В.А., Шляхин П.Н. Тепловые двигатели. –М.: Высшая школа, 1974. – 376 с.
15. Нагнітачі та теплові двигуни : навчальний посібник / М. М. Чепурний, Н. В. Резидент. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 99 с.